

فرهانی درباره استرآباد

حکم جهان مطاع شد. آنکه غازیان قاجار استرآباد بهمه ابواب و توجهات خاطر خطیر خاقانی امیدوار بوده بدانند که عریضه که در باب احوالات آن حدود و اخلاقمندی خود بدرگاه جهان پناه فرستاده بودند بنتظر آفتاب اثر رسید و مضامین آن معلوم رأی جهان آرا گردید. سلوک آن غازیان و افعال ایشان منافی رویه اخلاقمندیست درابن مدیت که نواب همایون ما متوجه احوال ایشان شدیم وایشان را بر تمامی ایلات رجحان دادیم منظور آن بود که بهاعانت الهی وحسن سعی واهتمام و نیکو خدمتی و جانفشاری ایشان همت والانهمت را بمحافظت وانتظام مملکت ودفع مخالفین مصروف فرمائیم که وسعتی درمملکت بهم رسیده باعث رفاه خلق الله و آرامش عباد الله و عجزه و مساکین واستحکام مبانی دین میین شود ایشان بی حمیتی و بی غیرتی را شعار خود ساخته تو انتند که بقدر پنج شش ماه در رکاب ظفر انتساب بوده خدمت نمایند جمعی به جمعیت مال و حال و تجارت وبعضی بدسر انعام اسباب خود آرائی و نخوت و برخی به تحصیل آب و ملک و مواضع زراعت و فوجی بگاوچرانی و جمعی بشبانی مشغول شده خود را از لباس سپاهیگری عاری ساخته مدار بکاسبی و رعیتی قرار داده اند و هر یک بتقریبی اوقات خود را صرف شنلهای پوچ مینمایند چگونه بخود گوارا کرده اند که نواب همایون مارا در خراسان گذاشته خود رفته در خانه های خود بصحبت زنان و عیش اوقات گذارند؛ و هر چند روز عریضه نوشته به اردوی معلی میفرستند که مضامین آن سراپا اظهار اخلاص و بند گیست که همچیک مبنی بر اصل نیست و همه محض حیله و خدوع است و حاکمی که به آن ولایت تعیین نموده مبفترستیم با او در مقام عدم اطاعت بوده هیچ کدام از حکام را تمکینی نمیدهند و بهیچ چیز راضی نمی شوند. از مکس ضعیف تر حیوانی نمیباشد خانه و اشیائی که جهه خود بنامیکنند که در آنجا عسل ترتیب دهند هر گاه از خارج مکس بیکانه خواهد که داخل آن شود جهه دفع او جمعیت نموده بزرگ خود را آگاه و در خدمت او کوشش ودفع غیر مینمایند. امروز کار بر اهل ایران تنک شده و روز بروز از اطراف دشمنان قوی گردیده. خدا ناخواسته شرعاً احادی بر بقیه که مانده سرایت خواهد نمود وبالمال از تغافل و کناره گردی مثل اهل اصفهان مال و حال همگی بتاراج حوادث رفته جمعیت ایشان پراکنده شده خدا ناخواسته باعث آن میشود که عصمت ایشان نیز باسیری افتاده جان هم در معرض تلف باشد چرا مال کار

خود را ملاحظه نمی نمایند؛ تا چند در مقام تناول میباشند؟ درین مدت با قرب-
ایشان بدشمن که فاصله آن یک منزل هم نیست با وجود آنکه از ملاعین مخالفین
مکرر بفیروزکوه و سمنان و بلکه نزدیکتر آمده مال غنیمت و اسیر مسلمانان را
برده اند ایشان مطلق استعدادی به عجزه و مساکین نکرده باز بعضی از رعایا
بخود هموار نکرده تعاقب آن جماعت بی عاقبت نموده مال و اسیر خود را بر-
گردانیده اند با وجود این مراتب باز از اخلاصمندی و غیرت و حمیت دمیزند
مقام حیرت و تهیج است که سپاه چینی در آن حدود بود این همه تعدیات دشمن
را برآی العین ملاحظه نموده ساكت باشد و این مشخص است که قرنهاست که
تمامی اهل ایران را چشم درخوان احسان سلسله علیه عالیه صفویه بوده است
خصوصاً غازیان قاجار را که در مدت سلطنت این سلسله علیه چشم امید برخوان
غیر ندوخته گمان آن نیست که خدمتگزاری غیر را بر خود گوارا نموده باشند
در این صورت شیوه اخلاصمندی آن بنده که نواب همایون ما را آورده در
خراسان گذاشته و خود رفته بتحصیل و جمع کردن زر و در زیر خاک دفن نمودن
آن پردازنده حاصل این امور چه خواهد بود و این صفات خود حالت مردان
نیست تا چند اوقات صرف تحصیل مال و دفن نمودن آن میشود و مآل این کار
چه خواهد بود؟ آیا از این قرار مال و حال به احدی خواهد ماند و از این مال
چه طرف خواهند بست ان شاء الله تعالى جناب اقدس الهی مرحمتی به احوال
شیعیان امیر المؤمنین علیه السلام فرماید که بقیه مانده اند از دست انداز مخالفین
در امان باشند نواب همایون ما را منظور آنکه بخدمتگزاری آن مخلسان
بعون الله تعالى تصرف ممالک ایران و بلکه از بلاد مخالف نیز بقصد تصرف در-
آورده آبروی تازه تحصیل فرمائیم که تدارک آنچه واقع شده انشاء الله تعالى
به اسهل وجهی میسر گردد و از قراری که ملاحظه میفرمائیم مشکل است که غیرت
و حمیت ایشان منشاء اثربی تو ان شد در چنین وقتی که مال و حال از دشمنان
توان گرفت که در آن ضمن هر یک صاحب مراتب عظیمه و آبرو و باعث تقویت
ملک و ملت شده آثار آن تا انقراض عالم جهت هر یک باقی خواهد ماند پس
فطرتی و کم نفسی را پیش نهاد ساخته بشغل و کسب رعیتی خود را راضی نموده اند
نمیدانیم که نواب همایون مارا چه باید کرد که ایشان راضی باشند در مراتب
مزبوره تفکر نموده بتوجهات پادشاهانه مستظره باشند. تحریراً فی شهر صفر حتم